

Зінаїда КОЗЮК, редактор юридичного напрямку

НЮАНСИ ЗАПОВНЕННЯ ЗАЯВКИ НА ПЕРЕМІЩЕННЯ ПАЛЬНОГО

Із цієї статті ви дізнаєтеся: як заповнити заявку на переміщення пального (далі – заявка), які проблеми можуть при цьому виникнути та як їх розв'язати, а також кого треба більше остерігатися в разі неподання заявки – податківця чи поліцейського.

За цією темою див. також «БАЛАНС-АГРО», 2019, № 28, с. 17; № 29, с. 18; № 30-31, с. 50.

Питань, пов'язаних із заявкою, виникало чимало. І досі не вщухають дискусії щодо її заповнення, адже цей маленький документ може призвести до втрати пального і транспортного засобу (далі – ТЗ), який його транспортує. Найбільш стурбовані із цього приводу сільгоспвиробники. Тому від дня запровадження заявки (01.07.19 р.) і по сьогодні на консультаційну лінію всеукраїнського видання «БАЛАНС-АГРО» надходить багато запитань на цю тему.

Нагадаємо, усі власники пального – неплатники акцизного податку зобов'язані звітувати напередодні безпосереднього переміщення пального ТЗ, який не є пересувним акцизним складом (далі – ПАС). Звітність надсилається електронним способом у формі заявки, затвердженої наказом Мініфіну від 08.05.19 р. № 188.

У зв'язку із цим розглянемо порядок заповнення заявки у форматі запитання-відповідь.

? Як можна перевірити, чи включено ТЗ до Переліку ТЗ, які транспортують пальне митною територією України (далі – Перелік, МТУ)?

Перелік має розміщуватися у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ДПС (tax.gov.ua). Утім, наразі його не запуснено і не розміщено. Після початку роботи Переліку на сайті податкової усі бажаючі зможуть в онлайн-режимі перевірити наявність або відсутність у ньому певного ТЗ.

Зауважимо, що всі ТЗ, які переміщують пальне МТУ, мають бути включені до Переліку. До таких ТЗ належать, зокрема, ті, що (пп. 230.1.5 Податкового кодексу, далі – ПК):

- набули статусу ПАС;
- використовуються неплатником акцизу з метою переміщення свого пального для потреб влас-

ного споживання чи промислової переробки. Такий ТЗ не є ПАС.

? Сільгоспвиробник придбав пальне в оптового продавця (платник акцизного податку). Пальне з АС продавця переміщено на ПАС (бензовоз), який має доставити його сільгоспвиробнику. Чи потрібно подавати заявку? Хто її подає?

Так, сільгоспвиробник повинен подати заявку до фактичного початку транспортування пального. Пояснимо детальніше.

За даних обставин сільгоспвиробник став власником пального. Припустимо, що перехід права власності на пальне від продавця покупцеві виникнув у момент здійснення оплати. Тоді продавець (платник акцизу) переливає продану кількість пального з основного АС на ПАС. На цьому документування з боку продавця закінчується, він не несе відповідальності за пальне. Після переходу права власності за пальне відповідає сільгоспвиробник.

Проте, аби бензовоз зміг поїхати МТУ від продавця до покупця, його потрібно включити до Переліку. І враховуючи, що власником пального став сільгоспвиробник – неплатник акцизного податку, він має включити такий ТЗ до Переліку за допомогою заявки.

Важливо! Момент переходу права власності на пальне доцільно уточнити в договорі купівлі-продажу пального. Від цього залежить порядок оформлення транспортування пального. Що треба складати: акцизну накладну платнику акцизного податку чи заявку неплатнику.

Отже, заявка подається власником пального до початку його переміщення МТУ. При цьому неважливо, хто є власником ТЗ, яким перевозиться пальне. Це може бути як власник пального, так і будь-яка інша особа (фізособа, підприємство, що надає транспортні послуги, продавець пального). Головне, щоб цей ТЗ був включений до Переліку, інакше виникає ризик вилучення пального та ТЗ.

Таким чином, у цій ситуації подавати заявку повинен його власник – сільгоспвиробник у такому **порядку:**

Крок 1. Продавець пального і за сумісництвом власник ТЗ передає сільгоспвиробнику дані про ТЗ, які наводяться у заявці (державний номер, ємність, відомості про пункт навантаження).

Крок 2. Сільгоспвиробник заповнює заявку і подає її в електронному вигляді до податкової. Після прийняття заявки ТЗ включається до Переліку (детальніше про заповнення заявки із прикладом див. у «БАЛАНС-АГРО», 2019, № 29, с. 18).

Крок 3. Власник ТЗ перевіряє його включення до Переліку (коли на веб-сайті ДПС запрацює Перелік).

Крок 4. ТЗ розпочинає транспортування пального до місця відвантаження, яке зазначено в заявці.

Майте на увазі! Форма заявки в електронному кабінеті або будь-якому іншому програмному забезпеченні визначена як J/F 1304901.

Чи потрібно подавати заявку, якщо ТЗ рухається із палиним у баку?

Уважаємо, що ні. Із цього приводу офіційні роз'яснення податківців відсутні. Утім, метою подання заявки є регулювання обігу пального, у тому числі того, який транспортується неплатником акцизу для потреб власного споживання чи промислової переробки.

Крім того, заявка подається з метою повідомлення про майбутнє перевезення пального з одного місця в інше для його подальшого розвантаження. Тобто в пункті призначення має відбуватися зливання/відвантаження пального. Для цього у заявці передбачено окремі графи (13–22).

У баку ТЗ пальне перебуває не на зберіганні із метою подальшого відвантаження, а **з метою**

безпосередньої роботи двигуна, завдяки якому він може рухатися. Можливість зливання бензину з бензобаку не передбачено.

Як заповнювати графу 3 заявки (державний номер ТЗ): указувати тільки цифрові значення чи буквенні і цифрові?

У Порядку, затвердженому наказом Мінфіну від 08.05.19 р. № 188 (далі – Порядок № 188), із цього приводу лише вказано, що в графі 3 зазначають державний номер ТЗ розміром до 8 знаків.

На практиці дехто вказує тільки цифри, а дехто повністю із літерами. Як відомо, державний номер ТЗ складається із літер та цифр. Зовнішній вигляд і співвідношення між цифрами і літерами дещо змінювалося, однак номер залишався у межах 8 знаків.

Якщо в заявці вказувати тільки цифрові значення держномера, у її прийнятті не відмовлять. Так само податківці пропускають літери кирилицею або латиницею.

Ми **рекомендуємо** наводити в заявці державний номер ТЗ **повністю (цифри та літери)**, як він указаний у реєстраційних документах. Інакше в разі зупинення ТЗ на шляху транспортування пального до місця відвантаження його не вдасться ідентифікувати як ТЗ, на який подано заявку.

Чи передбачено штрафні санкції за неправильне заповнення чи неподання заявки?

Ні, не передбачено. До того ж немає досконалого алгоритму її заповнення. Порядок № 188 наводить тільки загальні правила. І хоча за відсутність заявки сільгоспвиробника не покарають, для нього можуть настати більш жорсткі наслідки (див. далі).

Якими можуть бути наслідки в разі переміщення пального без подання заявки? Який орган контролює транспортування пального?

У разі **виявлення факту переміщення пального за допомогою ТЗ, на який не подано заявку**, відповідні контролюючі органи мають право **тимчасово вилучити таке пальне і ТЗ із вільного обігу**, а надалі ініціювати їх **конфіскацію** на користь держави за рішенням суду (п. 228.3 ПК). Тож існує ризик втрати пального разом із ТЗ, який його транспортував.

Про який же «відповідний контролюючий орган» ідеться? Зовсім не про податкову. У цьому випадку йдеться про Нацполіцію, у складі якої є **поліцейські** (Закон від 02.07.15 р. № 580-VIII «Про Національну поліцію»; Положення про Національну поліцію, затверджене постановою КМУ від 28.10.15 р. № 877). Сьогодні саме поліцейський наділений повноваженнями зупиняти транспорт та перевіряти законність його руху.

Проте це стане можливим після запуску у відкритому доступі Переліку. Адже для перевірки поліцейському також потрібно відкрити Перелік на офіційному веб-сайті ДПС.

Отже, податкова не звертає уваги на правильність заповнення заявки і не застосовує штрафних санкцій. Негативні наслідки для аграрія можливі з боку поліцейського, який виявить на дорозі ТЗ, що перевозить пальне без попереднього подання заявки. Як результат – вилучення ТЗ із пальним на штрафний майданчик підрозділу поліції, підготовка та передання матеріалів до суду для винесення рішення про їх конфіскацію у дохід держави.

Майте на увазі! У разі неподання заявки очікувати неприємності слід не від податківців, а від поліцейських. Тому так важливо вказувати в заявці держномер ТЗ повністю, щоб поліцейський не мав запитань і міг із легкістю ідентифікувати ваш ТЗ із тим, на який подано заявку і який включено до Переліку.

Фактично податкова тільки контролює роботу Переліку, забезпечує прийняття заявок, не перевіряючи наведену в них інформацію. Правильно заповнена заявка убереже вас від вилучення ТЗ і пального в разі зустрічі із поліцейським.

? Для подання заявки фермерське господарство (далі – ФГ) спочатку має подати повідомлення за формою № 20-ОПП, щоб отримати для об'єкта ідентифікатор об'єкта оподаткування. Однак ФГ не вдається подати цю форму, оскільки об'єкт, щодо якого подається звіт, це земельна ділянка, розташована за межами населеного пункту. Як заповнити у формі № 20-ОПП графу 7 (адміністративна одиниця відповідно до КОАТУУ, де знаходиться об'єкт)?

Дійсно, подання форми № 20-ОПП впливає на прийняття заявки. Адже серед інших даних у ній указується ідентифікатор об'єкта оподаткування,

який стане відомим та активним саме після подання платником цієї форми.

Форма № 20-ОПП заповнюється на підставі Пам'ятки (додаток до форми). Так, графи 6, 7 заповнюються відповідно до Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (далі – КОАТУУ), розміщеного на офіційному сайті Держстату.

Структура кадастрового номера земельної ділянки включає КОАТУУ (перші 10 знаків). Отже, якщо у формі № 20-ОПП повідомляється про об'єкт, розташований за межами населеного пункту, то для заповнення КОАТУУ доцільно брати КОАТУУ населеного пункту (місце розміщення об'єкта оподаткування), що розташований у межах сільської/селищної ради, КОАТУУ якої відповідає кадастровому номеру земельної ділянки (Індивідуальна податкова консультація ДФС від 19.08.19 р. № 3892/6/99-99-08-02-01-15/ІПК).

? Чи можна пропустити графу заявки?

Ні, на це прямо вказано у п. 3 розд. II Порядку № 188. Усі графи заявки повинні бути заповнені та мати додатне значення.

? Чи можуть бути місцем розвантаження інші ТЗ, у баки яких буде зливатися пальне?

Уважаємо, що так. У нормах ПК та Порядку № 188 небагато інформації про заявку. А на практиці аграрії транспортують одним ТЗ пальне до поля, на якому працює сільгосптехніка. У такому разі місцем розвантаження можна вказати або земельну ділянку, або транспорт, який отримає пальне, якщо ділянка і транспорт) стосуються заявника та щодо них подавалася форма № 20-ОПП. Обидва варіанти спрацюють.

? ФГ має відвантажити пальне з бензовоза в декілька ТЗ (трактор, сільгосптехніка тощо). Чи можна в одній заявці додати декілька рядків для означення декількох місць відвантаження?

На наш погляд, можна. Технічно додавання рядків у заявці можливе. До того ж це не порушує загальних правил її заповнення, викладених у Порядку № 188. Факт переміщення пального один, тільки зливається пальне у баки декількох ТЗ.

Тому, якщо потрібно відвантажити пальне в декілька місць/ТЗ, зручно подавати одну заявку. Тоді перша частина рядків буде повторюватися

(графи з 1-ї по 12-ту – про ТЗ-бензовоз та пункт навантаження), а друга міститиме дані про кожен об'єкт оподаткування, на який подавалася форма № 20-ОПП (земельні ділянки, сільгосптехніка тощо) (графи з 13-ї по 22-гу – про пункт розвантаження). Тож в одній заявці відображається одне переміщення пального в декілька пунктів розвантаження.

? **Сільгосппідприємство надає послуги з обробітку земельних ділянок. Для виконання умов договору йому треба заправити 10 одиниць сільгосптехніки, яка безпосередньо працює у полі замовника. Для цього йому необхідно перевезти своє пальне бензовозом у поле до сільгосптехніки. Чи можна в заявці вказати місцем розвантаження земельну ділянку замовника?**

Ні, адже місце розвантаження повинне мати відношення до суб'єкта, який подає заявку. На жаль, така ситуація не передбачена ні законодавчо, ні технічно. Система налагоджена таким чином, що відобразити в заявці місцем відвантаження

вдасться тільки власні/орендовані об'єкти, щодо яких подана форма № 20-ОПП.

А якщо місцем розвантаження вказувати сільгосптехніку виконавця, то до графі 15 «код за КОАТУУ» автоматично підтягується код, за яким така техніка зареєстрована. Зазвичай це місце реєстрації юрособи-виконавця. Виникає проблема – не можна вказати код КОАТУУ за потрібним місцем розвантаження, яким є чужий об'єкт оподаткування.

Дійсно, проблема є, причому технічного характеру. Але, доки її не розв'яжуть, виконавці не зможуть заповнити заявку із пунктом розвантаження замовника. І відправляючи свій ТЗ із бензином у дорогу, виконавець ризикує його втратити. Поліцейський навряд чи вникатиме в суть проблеми і вилучить ТЗ із паливом.

Рекомендуємо таким суб'єктам направляти на адресу ДПС листи з описом ситуації та проханням надати можливість власноруч вказувати в графі 15 заявки код КОАТУУ.

ВИСНОВКИ

Здавалося б, такий простий документ, як заявка, на відміну від акцизної накладної та інших аспектів акцизу, не викликати проблем. Натомість аграрії мають безліч запитань щодо її заповнення, адже Порядок № 188 містить загальні правила і жодних реальних ситуацій. За помилки в заявці штрафних санкцій не передбачено. Проте сільгоспвиробнику загрожує вилучення з вільного обігу пального разом із ТЗ, який його транспортує. Робитиме це поліцейський.

Наталія КОРНІЄНКО, консультант із питань бухгалтерського обліку та оподаткування

ЯК СІЛЬГОСППІДПРИЄМСТВУ УНИКНУТИ РИЗИКУ СТАТИ ПЛАТНИКОМ АКЦИЗУ

Як правило, сільгосппідприємства не займаються реалізацією пального в загальноприйнятому розумінні цього слова, тобто не реалізують пальне іншим особам. Але зміни, унесені з 1 липня поточного року до Податкового кодексу (далі – ПК) стосовно справляння акцизного податку, посприяли тому, що до реалізації стали

відносити значно ширший перелік операцій. Тож у цій статті ми ще раз нагадаємо, у яких випадках сільгосппідприємство не підпадає під визначення платника акцизного податку та яких операцій йому слід уникати, щоб не отримати статусу такого платника.